

Onze Vogels

58e jaargang no.2, februari 1997

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

se

De Onyx:

Toepassingsmogelijkheden in de kleurkanarie

Door: C.A. van Santen • Foto's: Pieter van den Hooven

Graag grijp ik even terug naar mijn eerste artikel over de Onyx kanarie dat begin dit jaar in "Onze Vogels" verscheen.

We concludeerden uit de veeronderzoeken, door Inte Onsman van de MUTAVI groep, dat de Onyx-kanarie geen phaeo-melanine bezit maar een meer dan verdubbelde hoeveelheid eumelanine. Deze eumelanine kan zwart (bij de zwart- en agaatgroep) of bruin (bij de bruin en isabellen) zijn. Er bestaat een vrij grote overeenkomst in het onrustig patroon van de melanineproductie in de zwarte groep zoals we dat ook bij de opalen kunnen zien. De typische kenmerken van de opaal, pastel en bruinfactor blijken uit het vederonderzoek onverminderd gehandhaafd te blijven.

De werking van de Onyx-factor is zeer sterk. Om u een kwalitatieve werking van de Onyx-factor voor te laten stellen, moet u het zwartbezit van de Onyx met het zwart dat u ziet van de Eumo met elkaar vergelijken. Een wereld van verschil.

Niet voor niets waren de kleurkanarielifhebbers die het eerst over deze factor vernamen zeer enthousiast; de eerste factor die meer kleur aanmaakt dan de wildvorm!

Uiterlijk van de Onyx

Door het gemis aan bruine phaeo-melanine wordt de Onyx, als bij iedere kleurkanarie die geen phaeo-melanine bezit, eerst duidelijk lichter (zie de eumo-kanarie waarbij de kwaliteit van het eumelanine niet is aangetast maar de phaeo-melanine-korrels niet meer zijn "ingekleurd"). Door het meer dan verdubbelde bezit aan eumelanine wordt de Onyxkanarie geheel weer duidelijk donkerder, zodanig dat de kleur van de bestreping en pennen nog iets lichter zijn dan de wildvorm maar de tussen de bestreping liggende eumelaninekleur veel donkerder is geworden.

De vogel heeft in de zwarte groep derhalve uitsluitend zwarte eumelanine en mag op grond hiervan zeker "de zwarte kanarie" genoemd worden. Deze kanarie is echter in het gehele beeld niet donkerder dan de wildvorm in de zwarte groep. De Onyx is uiterst herkenbaar evenals de Onyxen in de Agaatgroep.

In de bruine groep blijft er een veel lichtere vogel over dan die wij, middels jarenlange selectie naar maximale phaeo-melanine, gewend zijn te zien. De mutatiekenmerken komen hierdoor minder aantrekkelijk naar voren. Bij de isabellen zal dat nog minder het geval zijn.

De bijtint is door de afwezigheid van phaeo-melanine duidelijk anders. Bij alle "standaard" vogels vindt er een vermenging met het bruine of beige phaeo-melanine plaats. In combinatie met de intensiefactor en (laten we het zo maar noemen) de blauwfactor ontstaat de typische kleur die wij met het groen, brons en blauw in de zwarte groep gewend zijn. Bij de agaten eenzelfde beeld, maar dan wat lichter, enzovoorts. Indien wij middels selectie het bruine phaeo-melanine uit deze klassieke vogels kweken krijgen we problemen met de egaliteit van de bijtint. Hierdoor wordt deze in, bijvoorbeeld, de broek snel te licht. We zien dan bijvoorbeeld bij de geelzwarte een groene "bovenkant" en een duidelijk gelere "onderkant".

Bij de Onyx vindt de vermenging met het bruin niet plaats, waardoor op die plaatsen waar de zwartere ondergrond de bijtint niet kan beïnvloeden, een duidelijk lichtere lipochroomkleur (rood, geel of wit) getoond wordt. Dit vindt voornamelijk in de "broek" van de vogel plaats. De mozaïeken zullen hier in hun verschijningsvorm geen last van hebben, wel de intensieve- en schimmelvogels. Door de kortere veerlengte is dit contrast bij de intensieve minder dan bij de niet intensieve.

Ook ontstaat er door de afwezigheid van de phaeo-melanine een veel helderder bijtint (lipochroomkleur). Het rood is roder en het geel geler. Nu weten wij allemaal dat het geel bij onze kleurkanaries snel wat "warm" overkomt en proberen we meer of minder "blauwfactor" in onze vogels in te kweken, om middels een "beetje blauw" het geel zuiverder te laten lijken. Om de groene kleur in de zwarte groep te verkrijgen hebben we, als besproken, echter ook bruin phaeo-melanine nodig die in de Onyx echter niet aanwezig is. Bij de Onyx ligt het geel in feite "op en in het zwart", hierdoor kan het geel in bijvoorbeeld de zwarte groep makkelijk iets warm bij ons "over komen".

Kweekadvies

Het karakter van deze vogels staat er bijna borg voor dat u van een succesvolle kweek verzekerd bent. Een zaligheid voor alle liefhebbers die zich graag met het ontwikkelen van nieuwe kleuren bezighouden. Zij moeten naast de vele ontwikkelingsproblemen ook nogal eens de hindernissen met kweek en gezondheid nemen. Nu vormt dat tot op heden geen probleem.

De mutatiekenmerken van de Onyx-factor komen bij de zwarte en de aga-

ten het best tot uiting bij een vogel met een maximaal pigmentbezit. We moeten derhalve die vogels met een absoluut maximaal pigmentbezit inkruisen. Zo veel mogelijk zwart en zo veel mogelijk pigment. Het fijne pigment in onze klassieke vogels tast het maximale pigmentbezit sterk aan en daarmee de uiting van het mutatiekenmerk. Een maximale pigmentuiting in de vorm van het aantal strepen en de grootte van de streep behoeft zeker niet uit de weg te worden gegaan. Wij kunnen natuurlijk wel een onderbroken bestreping verlangen waardoor tevens de tussen de strepen liggende veervelden optimaal kunnen worden ingekleurd door de eumelanine toename.

In dat geval, proberen we een nieuwe kleurkanarie te ontwikkelen die in het geheel een zo'n donker mogelijke presentatie heeft, met zo veel mogelijk zwart, zo zwart mogelijke bestreping die zo veel mogelijk aanwezig is, waarbij het tussen de strepen liggende gebied zo donker mogelijk door de extra eumelanine is ingekleurd.

Plaats in het vraagprogramma:

Na het vastleggen van een nieuwe mutatie c.q. verschijnings-vorm in onze vogels overwegen we of deze voldoende aantrekkelijk is te accepteren en in ons vraagprogramma op te nemen. De vraag ontstaat waar deze op te moeten nemen. Is het een vogel die past in de reeks van het Zwart, Agaat, Bruin en Isabel of is een variatie op deze basiskleuren?

In het eerste geval zou deze door zijn duidelijk andere pigmentbezit als vijfde groep kunnen worden toegevoegd. Met de reductiefactor van het Agaat (en isabel) krijgen we dan een zesde groep naast Zwart, Agaat, Bruin en Isabel. Op deze nieuwe basiskleur kunnen we dan de pastel en opaalfactor "los" laten.

In het tweede geval krijgen we derhalve een nieuwe mutatiegroep als de pastel, opaal, topaas, phaeo, satinet en later wellicht de eumo. De soorten kunnen we dan beperken tot bijvoorbeeld de zwart- en agaatvogels zoals we dat ook bij de phaeo's (bruin en zwart) en satinetvogels (bruin en isabel) hebben gedaan en wellicht bij de topaas nog moeten doen.

Deze discussie behoeft mijns inziens niet gevoerd te worden als we wat meer weten over de ligging van de Onyx-factor.

Uit de praktijk is inmiddels gebleken dat de Onyx-factor op hetzelfde gen als de Opaal-factor ligt. Dit vermoeden ontstond reeds enigszins bij de veeronderzoeken.

Proefparingen hebben aangetoond dat zodra, op welke wijze dan ook,

osel

De

4

een Onyx factor en een Opaal factor bij elkaar komen er een vogel ontstaat die intermediair tussen de Opaal en de Onyx is. De sterke werking van de Onyxfactor is wel geheel zichtbaar, in de vorm van afwezigheid van bruin en de volledige inkleuring van de tussen de bestreping liggende kleur. Het veeronderzoek dat plaatsvond van een Opaal/Onyx was derhalve van een vogel die een factor Opaal en een factor Onyx had en beter intermediair genoemd had kunnen worden.

Een intermediaire kleur ontstond ook al bij de Topaas en de Phaeo kleurkanarie. Bij paringen tussen deze twee kleuren verkregen we een vogel die een pastelachtig uiterlijk had en intermediair was aan de kleur phaeo en topaas. Bij deze kleur was dat niet vreemd daar wij reeds in de zestiger jaren al bij vele Phaeo's kenmerken hadden gezien die in de richting van deze intermediaire kleur gingen (totaal egale beige gekleurde pennen). Bij de Opaal vogels heb ik gedurende de jaren geen kleurafwijkingen gezien die in de richting van de Opaal/Onyx intermediaire vogel gaan.

Door de ligging van de Onyx-factor op hetzelfde gen als de Opaalfactor is opname van de Onyx kleurkanaries in de mutatiegroepen het meest gewenst. Wij zouden de Onyxen kunnen vragen in de zwarte en de Agaat reeks. Ook zouden we kunnen overwegen de intermediaire vormen, die overigens eveneens zeer herkenbaar zijn, op te nemen. Of we combinatievormen met pastel ook moeten accepteren zal de toekomst moeten uitwijzen. De technische commissies, van de landelijke bonden en de COM, beoordelen in een dergelijk geval eerst of men überhaupt weer de mutatiecombinaties wenst te accepteren.

Immers de mutatiecombinaties zien wij bij zeer veel vogelsoorten, door het gehele vraagprogramma heen. Ik moet bekennen dat in vele verschillende vogelrassen zeer mooie exemplaren bij de mutatiecombinaties voor komen, sommigen zelfs "juweeltjes"!

ZwartOnyxRood, ZwartOnyxGeel en ZwartOnyxWit

Als gezegd, komt de Onyx-factor het meest kenmerkend tot uiting in de zwarte reeks. Door de extra kleur tussen de strepen en de iets lichtere (vrij van bruin) zwarte bestreping, ontstaat er een zeer compacte kleur, die door de structuur van de bevedering van de kleurkanarie op de kop en rug het donkerst is en geleidelijk naar "beneden" steeds iets minder zwart doordrongen is. Pigment, poten en snavel moeten zo donker (zuiver grijszwart)

mogelijk zijn. Door de afwezigheid van bruine phaeo-melanine is er geen zichtbaar bruin aanwezig. Schimmelvogels hebben kleurloze einden op baarden en/of haakjes, waardoor de hoornachtige structuur van de bevedering de kleur iets "verdoezeld" en een matter kleurbeeld ontstaat. Dit wordt bij de poppen door de vrouwelijke kenmerken nogmaals geaccentueerd. De mannen zijn wat helderder in de bestreping dan de poppen. Bij de intensieve vogels dringt tussen de bestreping de lipochroomkleur wat meer door en verdringt de zwartere "tussenliggende" kleur enigszins. De donkere kleur op, bijvoorbeeld, de kop blijft duidelijk herkenbaar. Zoals bij alle pigmentkleuren komt het karakter van het pigment optimaal tot uiting in combinatie met de witte kleur.

De bijtint (rood, geel en wit) is anders dan bij de wildvorm, door de afwezigheid van bruine phaeo-melanine, waardoor tevens een wat lichtere broek ontstaat.

ZwartOnyxRoodMozaïek en ZwartOnyxGeelMozaïek

Liefhebbers van Mozaïek kleurkanaries zijn veelal liefhebbers van tekeningvogels en proberen niet alleen de tekening van het mozaïek, maar ook die van het pigment steeds zo goed mogelijk tot uiting te laten komen. Mozaïek in combinatie met Onyx biedt deze liefhebbers alle mogelijkheden zich in alle facetten van hun liefhebberij "uit te leven". De mutatiekenmerken van de Onyx komen in die veevelden waar de lipochroomkleur niet aanwezig is, zoals nek, rug en flanken optimaal tot uiting. Hoe meer pigment de vogel bezit hoe meer deze mutatiekenmerken zich manifesteren. Bij de Rode Mozaïeken ontstaat er, door

5

de frissere kleur van het rood, een nog mooier contrast met de veel donkerder ondergrond, die geheel vrij van bruin is.

Bij de ZwartOnyxGeelMozaïek zijn natuurlijk ook de Onyx-kenmerken optimaal zichtbaar. Het Geel vormt op de donkere ondergrond een wat geringer contrast. Dit geel geeft een wat warmere presentatie die wij bij de ZwartGeelmozaïek gewend zijn, maar bij deze kleur overheerst veelal de bruine phaeo-melanine.

Onyx in de Agaatreeks

De inmiddels "Onyx-eigen" kenmerken zijn tevens uitermate goed herkenbaar in de Agaat serie. De een vindt de Onyx in het Agaat het mooist, de ander in de Zwart serie. Dit is een zeer persoonlijke opvatting waartoe ieder het recht heeft en de verscheidenheid van onze hobby alleen maar goed doet.

De kleur tussen de bestreping is duidelijk donkerder ingekleurd; donkergrijs overgoten als het ware. De bestreping minder donker dan de ons bij de agaatomozaïeken bekende bestreping maar wellicht iets donkerder dan die wij kennen bij de intensief/schimmel klassieke agaten. Door een minder groot contrast van de bestreping met de tussenliggende kleur, die overigens vrij van bruin is, ontstaat er wederom een zeer compacte kleur, duidelijk te herkennen in vergelijking met de klassieke-, pastel- of opaalagaat.

Ook bij de agaten komen de Onyx-kenmerken het best tot uiting bij vogels met een maximaal pigment en maximaal zwart. Eveneens prefereer ik hier derhalve een duidelijk zwaardere bestreping, dan bij de klassieke agaat. De bestreping moet mijns inziens overigens wel duidelijk onderbroken zijn.

Bij inkruising met een agaat kanarie van "Nederlandse" afkomst heeft men in de nakweek vogels gekregen die nagenoeg geheel helder tussen de bestreping waren. Dit komt, denk ik, doordat de kwaliteit en kwantiteit van het zwart bij onze agaat kanarie gedurende vele decennia sterk is afgenomen. De vogels in de nakweek met de Onyx, hadden derhalve weinig zwart bij zich en konden de mutatiekenmerken van de Onyx onvoldoende tot uiting laten komen.

OpaalOnyx of Intermediair

Als in dit artikel besproken, liggen de Opaal- en Onyx-factor op hetzelfde gen. Hierdoor kunnen in een vogel maar twee factoren Opaal, twee factoren Onyx of een factor Opaal met een factor Onyx zitten. In het ene geval wordt de vogel een Opaal, in het tweede geval een Onyx en in het der-

de de "Intermediair" Opaal/Onyx.

Deze Opaal/Onyx vogels zijn zo mooi dat ik er zeker van ben dat ze in de komende tijd door vele liefhebbers gekweekt worden; in het ZwartOpaal/OnyxWit, Mozaïek, AgaatOpaal/OnyxWit, Mozaïek enzovoorts. Ook zal men zeker van de opaalfactor gebruik gaan maken om de Onyx-splitvogels "herkenbaar" te maken.

De compacte kleuruiting komt bij de ZwartOpaal/Onyx zeer goed tot uiting. De vogel toont geen bruin meer en de bestreping is in vergelijking tot de opaal veel donkerder. De kleur van de bestreping is als het ware asgrijs overgoten. Bek en poten zijn redelijk donker grijszwart.

De AgaatOpaal/Onyx is tevens een vrij compacte kleur, helemaal zilvergrijs overgoten vanzelfsprekend donkerder dan de agaatopaal maar het zilvergrijze accent wordt bij de AgaatOpaal/Onyx geaccentueerd.

Slot

Veel liefhebbers/keurmeesters die de intermediaire en tevens de ZwartOpaal/Onyx of AgaatOpaal/Onyx hebben gezien, waren zeer onder de indruk en vonden eveneens opname van deze vorm in het vraagprogramma wenselijk. Er is derhalve veel te doen in deze nieuwe kleurenreeks. Met het in beide artikelen besprokene moet u reeds een goed beeld van de mogelijkheden, en de wijze waarop te kweken, hebben gekregen.

Vanaf het ontstaan van de Onyx-kleurkanarie, ruim tien jaar geleden, is deze vogel steeds in handen geweest van liefhebbers die de beschikking hadden over vogels met een goede hoeveelheid pigment (kwantitatief en kwalitatief). Hierdoor zijn de huidige Onyx vogels veelal al van goede kwa-

liteit en heeft men een grote voor-sprong in de ontwikkeling in vergelijking met bijvoorbeeld de Eumo. Met de Eumo is gedurende de laatste vijf jaar pas zeer selectief gekweekt en worden de mutatie-mogelijkheden thans pas steeds duidelijker.

Op deze plaats wil ik van de gelegenheid gebruik maken, Pieter van den Hooven mijn bijzondere dank over te brengen voor zijn medewerking kleurenfoto's van de vogels te maken. Hier is niet alleen veel kennis van de fotografie, maar ook van de eisen die wij aan de kanaries stellen nodig. Ik ben er van overtuigd dat u onder meer middels deze foto's, een goed beeld van de huidige Onyx kanarie heeft kunnen verkrijgen.

Mocht u nog vragen inzake beide artikelen hebben, dan kunt u deze via de redactie zenden. Ik probeer middels een artikelje in dit blad er dan verder op terug te komen.

U allen veel plezier met uw liefhebberij, en veel succes in het nieuwe jaar toewensend,

*Constant van Santen,
Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern,
Tel. 030.6663711,
Fax. 030.6662509.*

Bij de foto's

- 1 Zwart Onyx rood man
- 2 Zwart Onyx geel mozaïek pop
- 3 Zwart Onyx/opaal rood mozaïek pop
- 4 Agaat Onyx geel schimmel pop
- 5 Zwart Onyx geel schimmel man
- 6 Bruin Onyx geel schimmel man

Omslag: Zwart Onyx rood pop

6

osel

OVER KLEURKANARIES

Isabelpastel met wit

A. van Eck

Bij de meeste liefhebbers is deze kleurslag momenteel beter bekend als zilverisabelpastel. De nieuwe naam zal echter snel wennen.

De pastelfactor is in elke gepigmenteerde kleurslag in te kweken maar, zoals dat wel met meerdere factoren het geval is, lenen bepaalde kleurslagen zich bij uitstek en anderen wat minder goed voor bepaalde combinaties.

Bruin en isabel, beide met wit vooral als ze de dominantefactor bezitten, zijn zeer geschikte kleurslagen om pastel in te kweken. Wij vinden daaronder op vrijwel elke grote tentoonstelling werkelijk prachtvogels.

Waarom is isabel met wit bij uitstek geschikt voor de inkweek van pastel? Om op die vraag antwoord te krijgen volgt eerst een korte uitleg over zowel de isabel- als de pastelfactor.

De klassieke isabel geeft door de werking van de **eerste reductiefactor** reeds een vermindering van phaeomelanine in de bevedering, dit is een **kwalitatieve reductie**. Een lichte omzoming in de grote pennen is hiervan het gevolg, verder resulteert dit in een sterk verdunde tint. Bij dit alles komt door werking van de **tweede reductiefactor** die voor pastel verantwoordelijk is, nog een kwalitatieve vermindering, nu niet van phaeomelanine maar van het voor de bestreping verantwoordelijke eumelanine. Daardoor zijn dus **beide pigmentsoorten gereduceerd**. Hierdoor is bij de isabelpastel praktisch geen bestreping en tevens vrijwel geen kleurverschil meer waar te nemen tussen beide pigmentsoorten. De popjes tonen totaal geen zichtbare bestreping meer wel is er over het geheel nog een egale zeer zachte éénkleurige lichtbruine tint waarneembaar. Het geheel moet als het ware vloeien.

Hiermede hebben wij het antwoord op de eerder gestelde vraag, de werking van beide reductiefactoren, **gezamenlijk** kunnen zij mooi vloeiende éénkleurige exemplaren opleveren en dat is de voor-naamste eis die bij deze

kleurslag in de standaard te vinden is. In een afzonderlijke klasse wordt deze kleurslag zowel in het bezit van de dominant- als in het bezit van de recessief wit-factor gevraagd.

Vetstofkleurige aanslag moet bij de dominante exemplaren slechts minimaal aanwezig zijn, naarmate deze vogels meer intensiviteit bezitten zal de aanslag sterker worden hetgeen niet toelaatbaar is.

De recessieve vogel kan geen aanslag laten zien.

Toch zal het dominante exemplaar in de meeste gevallen beslist niet onderdoen voor de recessieve vogel. Laatstgenoemde heeft dan wel het voordeel dat er geen sprake kan zijn van enige aanslag, maar het nadeel is dat borst, onderlichaam en flanken vaak te licht van tint worden.

Eis is dat het nog aanwezige pigment als een egale zachte sluier over het gehele lichaam zichtbaar aanwezig is. De kleur van vleugel- en staartpennen moet in verhouding tot de kleur in het rugdek zijn, dus niet te donker maar ook beslist niet te licht van tint. Uiteraard is ook hier de eis dat de zilvertint **zuiver** van kleur is. De popjes zijn in deze kleurslag de TT-vogels; mannen zullen vrijwel altijd nog in lichte mate streperigheid tonen en dat is absoluut niet toegestaan. Bij het samenstellen van kweekparen moeten wij er rekening mee houden dat de pastelfactor **geslachtsgebonden** vererft: inhoudende dat een isabelman split kan zijn voor pastel hetgeen **niet** zichtbaar is. Bovendien zijn alle eventueel **aanwezige andere geslachtsgebonden** factoren waarvoor die man split is ook onzichtbaar. Stel dat betreffende man, behalve split voor pastel, ook split is voor ivoor; eveneens een geslachtsgebonden factor. Juist deze ivoorfactor kunnen wij bij isabelpastellen met wit **beslist niet** gebruiken. Bij gepigmenteerden met wit, in het bezit

van de ivoorfactor, kan geen sprake zijn van de vereiste zuivere zilvertint. In de praktijk blijkt een isabelman die **uitsluitend** split is voor pastel en al dan niet in het bezit van de zilvertint **zeer geschikt is voor paring aan een isabelpastel pop die de zilvertint bezit**. Ook geeft die split pastelman, gepaard aan een niet pastelisabel pop, pastel popjes in de nateelt dus mogelijk meteen tentoonstellingsvogels bij de nateelt.

Praktijk probleem bij de kweek van pastellen is vooral, onder de lichtere pasteltinten zoals de bruin- en isabelpastellen, en erger nog, als deze in bezit zijn van één van de twee genoemde witfactoren, dat de jongen zodra ze enkele weken oud zijn gaan bloeden in de vleugels. Vaak geeft dat min of meer blijvende beschadiging in de pennen en het wordt erger als de liefhebber er niet tijdig bij is om het bloed af te wassen. Behalve de bloedende pastel zelf zullen ook mede bewoners aan de bloedvlek pikken en dat alles vormt een ware ramp. Zelfs ervaren kwekers worstelen al jaren met dit probleem, dat overigens bij zwartpastellen met wit of geel resp. blauw- en groenpastellen, aanzienlijk minder voorkomt dan bij de lichtere kleuren.

Er zijn liefhebbers die beweren dat het beschikbaar stellen van een stukje komkommer positief werkt en zou resulteren in veel minder bloedende pastellen. Helaas is mijn eigen ervaring daarmee **niet** zodanig dat ik u dit als oplossing voor dat probleem kan aanbevelen.

Mocht er een pastelkweker zijn die voor het genoemde probleem de oplossing denkt te hebben, dan verneem ik dat gaarne, zodat ook ik dat uit kan proberen.

A. van Eck

isabel

De Schildwida

..heeft een schitterend broedkleed, maar is moeilijk tot broeden te brengen

Tekst en foto's: Cyril Laubscher. Vertaling: J.E.

(alle rechten voorbehouden)

Op 14 jarige leeftijd, had ik voor het eerst de kans om de Schildwida (*Euplectes ardens ardens*) in de natuur te zien. Het was zomer en wij waren van Kaapstad in Zuid-Afrika naar Johannesburg verhuisd. Ik fietste in een van de buitenwijken van Johannesburg. Bij een picknick plek niet ver van onze woning lag een grote dijk met rietvelden, langs de randen afgewisseld met stroken hoog gras.

Voor langs de dijk stonden woningen, maar aan de achterzijde strekte de rietvelden zich uit waarin het gonsde van leven. Honderden mannelijk Orix wevers (*Euplectes orix orix*), opvallend in hun prachtig rood en zwart verenkleed, balsten in de toppen van het

riet. Het was midden in het broedseizoen en veel bruingestreepte wijfjes vlogen af en aan naar het nest, met voedsel voor de jongen.

Het deed me plezier de Orix wevers hier te zien omdat ik ze kende van Kaapstad. Maar toen, ik was bijzonder verrast, zag ik een zwarte vogel, ongeveer 38 cm lang, met een rode keelstreep en een lange zwarte staart, vliegend rond een plek met hoog gras op enige afstand van de vochtige rietbedden. Ik had zo'n vogel in Kaapstad nog nooit gezien, en wist niet wat voor vogel het was. Terwijl ik naar huis fietste vroeg ik me af **waarom** ik deze vogel hier nooit eerder

had gezien. Al vlug kwam ik erachter waarom, toen ik thuisgekomen in mijn exemplaar van Robert's Vogels van Zuid-Afrika (de bijbel van de vogelliefhebbers in Zuid-Afrika) bladerde. Ik had mijn eerste Schild Weduwevogel zoals de Schildwida in Zuid-Afrika wordt genoemd, gezien. Zij bewonen een groot verspreidingsgebied, van oostelijk Zuid-Afrika, noordelijk tot Tanzania en Oeganda, en dwars door Afrika tot in Angola.

De reden waarom deze niet parasiterende wida mij niet eerder was opgevallen, was doordat in de zomer de mannen het rustkleed vervangen door het broedkleed.

In het rustkleed lijkt de man op het 13 cm grote, bruin musachtig wijfje, met zwartachtige strepen op de rug, bruine vleugels en staart en bruingele borst, die contrasteert met de witachtige buik. Het wijfje heeft een hoornkleurige snavel en een brede geelachtige streep over het oog, een belangrijk kenmerk waar iedere liefhebber op moet letten als hij een kleine broedkolonie wil op gaan zetten in een grote, met 1,20-1,50m hoog gras beplante volière. Ideaal is om 2-3 wijfjes bij een man te zetten, als men tenminste broedresultaten wil behalen. De wijfjes zullen het mannetje stimuleren om in broedconditie te komen. De potsierlijke sprongen van de energieke man zijn zowel betoverend als plezierig om naar te kijken. Aangezien hij kritisch is ten aanzien van bewoners in zijn omgeving, kan de Schildwida zich agressief gedragen ten opzichte van kleinere vogels, vooral met rood in het verenkleed.

Schildwida's zijn algemeen in de natuur maar zeker niet in volière milieu. Zij bewonen kleine grasvelden in gemengde gebieden, soms ver weg van

De/

ose/

moerassen. Een interessant spektakel is de baltsvlucht. Met snelle vlin-derachtige vleugelslagen vliegt hij omhoog gevolgd door en lange glij- vlucht naar een andere zitplaats, on- dertussen constant roepend.

Van nature polygaam, zit een man op een uitkijkpost vanwaaruit hij zijn klei- ne territorium, waarin meerdere wijf- jes nestelen, kan verdedigen. De man begint met de bouw van een raam- werk van het gesloten nest en maakt daarbij gebruik van 4-6 grote grashal- men of stengels van kruidachtige planten. Het nest heeft een zijingang. Dan neemt het wijfje het over en be- kleedt het nest met grashalmen. De 2-4 blauw-groene eieren komen na

12-14 dagen uit. De jongen verlaten het nest na 16 dagen.

Het voedsel in de natuur bestaat in de zomer vooral uit zaden verzameld op de grond, aangevuld met insecten tij- dens de broedperiode. Een zaad- mengsel voor tropische vogels, aan- gevuld met graszaden, halfrijpe millet en levend voer zal ze in goede condi- tie houden. Grit is onmisbaar. Broed- succes zal vooral samenhangen met de beschikbaarheid van voldoende le- vend voer voor de jongen.

Er zijn schijnbaar geen broedresulta- ten van de Schildwida in Nederland. Ik denk dat ze gemakkelijk tot broe-

den zijn te bewegen, als ze tenminste beschikken over een met hoog gras (120-150m) beplante grote voliëre. Om de man voldoende ruimte te ge- ven voor zijn balts, zou de voliëre 2,40 tot 3,60 hoog moeten zijn. Ik heb nooit jongen van ze gehad, toen ik ze hield in Zuid-Afrika, maar toen bezat ik helaas niet de juiste voliëres om met de prachtige Schildwida te broeden.

In goede conditie is de Schildwida man een bijzonder attractieve vogel die het goed zal doen op tentoonstel- lingen en mogelijk hoofdprijzen zal winnen.

Aratinga wagleri De waglers' parkiet

De waglers' parkiet is een prachtige parkiet nauwverwant aan de ara's die ook goed gelijkt op de Roodmaskerpar- kiet aratinga mitrata een nauwe verwant.

De waglers' parkiet is ongeveer 36 centimeter lang, het is een groene vogel met een rood voorhoofd en enkele rode vlekken in de nekstreek.

De ondervleugels en onderstaart zijn geel-olijfgroen gekleurd de vleugels donker groen waarin soms wat rood merkbaar is alhoewel sommige au- teurs van mening zijn dat er geen rood in de vleugels aanwezig is. De vleugelranden vertonen wel rode vlekken.

Het rode gedeelte op de kop loopt door het voorhoofd en een deel van de kruin door, de witte ooghoed is zeer breed en opvallend. De staart is lang en puntig zoals bij Ara's.

Het rood in de vleugeltekening zou volgens Alderton enkel in bepaalde ondersoorten aanwezig zijn en dus niet bij alle vogels.

De Wagleris'parkiet is een luidruchtige en sociale vogel die soms in grote groepen leeft, soms in groepen van enkele honderden vogels.

Het is ook een koloniebroeder die in rotsnissen broedt.

Ze komen ook vrij algemeen voor in bosgebieden en in afwisselende land- schappen met deels beboste en deels open gebieden maar ook in valleien en in gebergte als in de Andes. Ook vindt men ze in voetheuvels en laag gelegen gebieden terwijl een deel van de populatie ook het hoogland be- zoekt en zelfs volledig ontboste ge- bieden bezoekt.

Geregeld worden ook nevelwouden en secundaire wouden bezocht op hoogten tussen 800 en 2000 meter, soms worden ook wel eens plantages van fruit en graan bezocht.

Oorspronkelijk komt de Waglers' parkiet voor in Venezuela vooral in subtropische gebieden van Perija, Zulia, An- desgebied, westelijk Barinas, Trujillo en het centrale en zuidelijke deel van Lara (=ondersoort wagleri); voorts ook in een deel van westelijk Lara, de Cordilleras (kust) vanaf Yacucy tot Paria, de Sucre en Monagas regio's (= ondersoort transilis), ze broeden onder andere ook in de Patia vallei, Rio Vinagré, de Cauca regio en Perei- ra in Colombia, voorts nog in Santa Marta, het Perija gebergte de westelij- ke en centrale Andes van Colombia, het westelijke deel van de oostelijke Andes en oorspronkelijk ook rond Ca- queta (oostelijke Andes).

In Peru komen ze ook voor in het oos- ten en westen, zuidelijk tot in Arequi- pa en Rio Maranon Cuzco.

Van de waglers' parkiet kennen we 4 ondersoorten;

- *A. w. wagleri*
Noordwest Venezuela, Colombia.
- *A. w. transilis*
N. Venezuela, O. Colombia.
- *A. w. frontata*
W. Ecuador, W. Peru.
- *A. w. minor*
C en zuidelijk Peru.

De waglers' parkiet is een vruchtene- ter die zowel fruit als zaden eet en soms massaal cultuuland, plantages en graanvelden bezoekt waardoor ze lokaal dan wel eens schade kunnen aanbrengen.

Qua kleur doet hij veel denken aan de **Roodmaskerparkiet A. mitrata** die alleen een rood kleurgeedeelte heeft tot rond het voorhoofd en enkele los- se roodoranje vlekken op de kop, rond de ogen en de nek/halsstreek.

Ook de **Aratinga erythogenys** lijkt zeer sterk op de Waglers' parkiet maar heeft een dieper rode kop, kruin en keel een breed wit gedeelte rond de ogen en een korte staart.

De snavelkleur is bij **A. wagleri** bleek roze tot huidkleurig bij de twee andere soorten veel witter.

In de Britse Chester-Zoo is men er reeds in geslaagd de waglers' parkiet in gevangenschap in kolonieverband te kweken.

Eddy gadeijne

11

Indien bij verschillende diersoorten vergelijkbare erfactoren of genen voorkomen, dan noemt men dat homologe genen. Een goed voorbeeld hiervan is de factor voor Albino. Door alle soorten heen, ook bij de mens, is deze factor bekend.

Kleurkop doffer. Deze doffer is uitgeruid in de warme periode van de zomer van 1995. Het lichaam is daarom helder wit van kleur maar om dezelfde reden zijn de kop en nekband niet echt diep doorgekleurd.

MUTATIES BIJ DE LACHDUIF (11)

Naarmate soorten meer verwant zijn is het maken van vergelijkingen makkelijker, hoewel Albino natuurlijk een onmiskenbaar voorbeeld is.

Bij de lachduif is homologie van verschillende genen van sierduiven bekend. Naast de albino factoren zijn ook de factor voor Pastel bij de lachduif en de factor voor Dunkleur (*dilute*, symbool d) bij sierduiven homoloog. Dit is onderzocht met behulp van kruisingsproeven tussen beide

soorten. Indien alleen de betreffende kleur in het nageslacht terugkomt spreekt men van homologie. Deze manier van onderzoeken is alleen mogelijk indien soorten voldoende verwant zijn om onderling te kruisen. Homologie aantonen tussen genen van bijvoorbeeld zebra-vinken en lachduiven d.m.v. kruisen geeft daarom problemen; om over homologie aantonen tussen vogels en zoogdieren maar niet te spreken. In deze gevallen zal alleen gebruik gemaakt kunnen worden van vergelijking van het gedrag van de betreffende genen: is de wijze van vererving in beide soorten gelijk, geven de factoren een vergelijkbaar effect op de veer- en/of haarkleur van de beide soorten enz.

Bij de lachduif is nu een mutatie bekend, de Kleurkop, welke met grote waarschijnlijkheid homoloog is met een mutatie die bij verschillende soorten zoogdieren voorkomt: de pointmutatie.

Kleurkop

De Kleurkop is half 1994, gelijktijdig met de grijze lachduif uit Italië naar Nederland gekomen. Ook van deze mutatie is niet duidelijk of deze in Italië zelf is ontstaan of ergens anders. De kleurkop mutatie belemmert onder bepaalde omstandigheden het afzetten van pigment in de bevedering. Deze omstandigheden zijn hoogstwaarschijnlijk afhankelijk van de omgevingstemperatuur. Invloed op de kleurvorming door de omgevingstemperatuur is o.a. bekend bij katten (Siamese kat), konijnen (Rus konijn), cavia's, ratten en muizen. De uitstekende lichaamsdelen (extremiteiten), zoals poten, oren, neus en staart zijn het koudst en krijgen daarom de meeste kleur. Vogels bezitten niet dergelijke bevederde extremiteiten, zodat het effect minder duidelijk aanwezig is. Toch zijn de snavel en poten van de Kleurkop lachduif opmerkelijk donker voor een vrijwel ongepigmenteerde duif. De dunstbevederde, en daarom de koudste plek op een duivenlichaam is de kop en deze bezit daarom het meeste pigment. De kleurbenaming Kleurkop zal een ieder wel duidelijk zijn. Deze theorie is ontwikkeld nadat de eerste Italiaanse vogels die in Nederland waren, en een prachtig wit lichaam hadden met al-

Zelfde doffer als foto 1. In de periode dat er sprake was van een mogelijke elfstedentocht (begin 1996) zijn bij deze doffer enkele vleugeldekveren verwijderd. Na enkele weken waren deze veren vrijwel volledig gepigmenteerd terug.

leen een gekleurde kop, in de winter van 1994 in de rui vielen. Opmerkelijk was dat zij veel meer gepigmenteerde veren kregen dan voorheen, vooral op het vleugelschild, de stuit en de borst. In eerste instantie werd gedacht dat dit veroorzaakt werd door de toenemende leeftijd. Bij sierduiven zijn diverse kleuren bekend die met het stijgen der jaren donkerder worden.

Groot was de verbazing toen dezelfde vogels na de rui in de zomer van 1995 weer helder wit werden met enkel een gekleurde kop. Toen werd gedacht aan de invloed van temperatuur.

Om de proef op de som te nemen zijn tijdens strenge vorst in de winter van 95/96 bij een helder witte Kleurkop enkele vleugeldekenveren verwijderd. Het resultaat na enkele weken is te zien op foto 2.

Ook aan de jongen is de invloed van de omgevingstemperatuur goed te zien. Op het moment dat bij de jongen de eerste veren zich ontwikkelen zullen de ouders minder tijd besteden aan het verwarmen van de jongen. Dit betekent dat zolang de veren nog niet voldoende ontwikkeld zijn, het jong het iets kouder zal hebben. Deze 'koude dagen' zijn in het jeugdkleed terug te vinden als een donkere band (foto 3). Jongen geboren tijdens zeer warme zomerdagen zijn geheel wit, terwijl jongen geboren tijdens strenge vorst een bijna geheel gepigmenteerd jeugdkleed bezitten.

Vererving en kleurbeschrijving

De kleurkopfactor berust op een autosomale recessieve vererving. Met andere woorden: Kleurkop is in de vererving terugtredend ten opzichte van Wildkleur en het betreffende gen is niet op het geslachtschromosoom gelegen. In de praktijk wil dit zeggen dat een Kleurkop, ongeacht het geslacht, gekruist met een Wildkleur alleen wildkleurige jongen zal geven. Deze jongen onderling gekruist of teruggekruist aan een Kleurkop geeft een be-

Jonge Kleurkop.

In het jeugdkleed van deze vogel is duidelijk het effect van de periode te zien waarop de ouders het jong minder vaak warm hielden.

paald percentage kleurkopjongen terug. Tot op heden echter hebben deze kruisingen nog niet voldaan aan de verwachte percentages welke respectievelijk 25% en 50% zouden moeten bedragen. Verder onderzoek naar de vererving van de kleurkopfactor is daarom noodzakelijk. Het is gebleken dat Kleurkop en Albino beiden mutaties van hetzelfde gen zijn. Men noemt dit wel allelen van elkaar. Voor elk van de hierboven genoemde zoogdiersoorten geldt hetzelfde: de factoren voor de pointmutatie en albino zijn ook bij deze soorten beiden mutaties van hetzelfde gen. Dit onderstreept het vermoeden nog eens dat de kleurkopfactor bij de lachduif en de pointfactor bij zoogdieren homologe genen zijn. In zijn vererving domineert Kleurkop over Albino.

Tot nu toe is er één combinatiekleur met Kleurkop bekend, zie foto 4. Het gaat hier waarschijnlijk om de combinatie met Pastel (voorheen wildvorm). De betreffende vogels, twee stuks,

werden geboren uit gewone kleurkopouders. Het vermoeden dat het een combinatie met Pastel betreft is gebaseerd op het feit dat deze vogels beiden duivinnen waren. Pastel vererft immers recessief en geslachtsgebonden. Een van deze duiven is verkocht en helaas is de ander gestorven, zodat verder onderzoek naar deze kleur niet meer mogelijk is. In de toekomst is deze kleur echter zeker weer te verwachten. De algehele kleur van de Kleurkop dient zo wit mogelijk te zijn met uitzondering van de kop en nekband. De kop is helder grijs met een paarse gloed en de nekband bruin-grijs. Deze gekleurde delen dienen zo egaal en zo diep mogelijk van kleur te zijn. De snavel is donker hoornkleurig tot zwartgrijs en de poten zijn purper-rood met donkere nagels.

Tot slot

Tot zover de Kleurkop en tot zover voorlopig ook de serie: *Mutaties bij de Lachduif*. Hierin zijn tot nu toe 10 kleurmutatie en zijdevederigheid beschreven. Dit zijn tevens alle bekende mutaties bij de lachduif in Nederland. Een vervolg op deze serie is daarom deels afhankelijk van het ontstaan van nieuwe (kleur)mutaties. In dat opzicht is er nog hoop voor de lachduivenliefhebber. Allereerst bestaat er een kleurmutant in Amerika welke in Europa nu nog onbekend is. Ten tweede is sinds kort in Nederland een kleurafwijking gevonden welke op vererving lijkt te berusten; een mogelijke nieuwe kleurmutant dus. Deze kleur laat zich het best omschrijven als 'Schimmel'. Wanneer over één van deze kleuren meer bekend is zal hieraan weer een artikelje gewijd worden.

Hein van Grouw, Steenwijk

Kleurkop pastel duivin.
Een combinatiekleur van Kleurkop met Pastel?

Nuttige wenken bij de Kanariefok

Tekst: Th. Bruijnaers

De volle goudgele kanarie

Deze vogel kunt u rekenen tot de koploper van de vetstof-kanaries. Het is een zeer gewilde vogel, ook door de handel, welke is ontstaan vanuit de bonte kanarie. In het verleden werden deze vogels vooral voor de handel gekweekt. Nu in deze tijd kunt u dat wel vergeten; de kosten zijn veel hoger dan de opbrengst. En ergens maar goed ook, want wij liefhebbers dienen vogels voor ons plezier te kweken en niet uit winstbejag.

Niettemin zou ik toch liever een beter afzetgebied voor onze overtollige vogels zien. De opkoopprijzen liggen in Nederland erg laag. Het blijkt dat deze in het buitenland aanmerkelijk hoger liggen. De lichte kleuren kun je nog redelijk kwijt, maar voor de voor ons zo belangrijke donkere kleuren is weinig belangstelling. Zo nu en dan worden ze wel opgekocht, maar dan tegen dumprijzen. Raar maar waar. Ik zeg dit hoofdzakelijk om te wijzen op het gevaar voor onze liefhebberij. Dat is dat de minder draagkrachtigen onder ons om de kosten te drukken overgaan op de meer gevraagde lichte kleuren. Dat is al merkbaar op de TT's, en deze verschuiving komt de sport niet ten goede. In ons skala aan kleuren kunt u de pigment kweek, vooral de kwaliteits klassiekers (donkere kleuren), absoluut niet missen. Het zijn de basis vogels voor de gerichte- en mutanten kweek. Bovenstaand gevaar moeten wij niet onderschatten en we moeten tegenmaatregelen nemen.

Er zijn twee mogelijkheden n.l.:
a afzet gebied in het buitenland zoeken,
b minder, maar betere kwaliteits vogels gaan houden.

Mijns inziens is het laatste de beste oplossing. Minder vogels met hogere kwaliteit. Hierdoor kan iedere kweker zijn geliefde kweekrichting behouden.

Pluspunten: door hogere kwaliteit meer voldoening en betere resultaten op de TT. Door minder aanbod een grotere vraag, waardoor een stabielere onkostenplaatje.

Ik geef deze aanwijzing maar de keus is aan u.

Ook zonder bovenstaande is en blijft de kwaliteits kweek de enige juiste weg in onze liefhebberij.

Als u de bezem door de hokken haalt, moet u zeer kritisch selecteren zodat alleen de allerbesten overblijven. Hebben deze vogels nog tekorten dan zult u voor inkruising het juiste materiaal dienen bij te kopen. Ook bij het aankopen moet u zeer kritisch zijn. Alleen die vogels aanschaffen welke de tekorten volledig kunnen aanvullen. Buiten het experimentele kunt u het beste ook alle vogels ruimen welke veel missers geven. Zowel te kleine vogels, slecht bevederde vogels, vogels welke afwijkingen tonen in bouw, vogels met verwaterd pigment en vetstofkleur, als vogels welke komen uit probleem ouders.

Na deze grote schoonmaak wordt zeker de gemiddelde kwaliteit van de jonge vogels hoger. U hoeft niet perse een massa te kweken om kwaliteits vogels te brengen. Wel wil ik adviseren niet te veel verschillende kleuren te kweken want dit gaat in de regel ten koste van de kwaliteit.

Zit u eenmaal op de goede weg met uw vogels dan moet u dit vast zien te houden en u zult jaarlijks steeds meer goede vogels kweken.

Maar ter zake, we gaan verder met de goudgele kleurkanarie.

In het geel onderscheiden wij vier groepen t.w.:

- geel intensief
- geel schimmel
- geel ivoor intensief
- geel ivoor schimmel

Jammer dat in dit rijtje de citroengele kanarie ontbreekt.

Wat verstaan we onder geel intensief?

Daarbij moeten wij denken aan een zuivere diep gele kleur, kanarie eigen. Dus geen gele tint welke door de jaren heen is verwaterd, met te lange contourveren en bleke pennen of verweven met een andere kleur. De gele vetstofkleur komt voor van zwakgeel tot diep goudgeel met veel tussentinten. Een kleur juist omschrijven kan haast niet, deze moet men zien. Uit de honderden gele tinten zal ik de meest voorkomende gele kleur bij onze kleurkanaries naar voren brengen t.w.:

osel

De

1 Vol geel - warm van tint

Dit is als het ware iets doorveven met een vleugje rood. Dit kan in diverse tinten. Over deze geeltint zijn veel misverstanden, zelfs op keuringen. Deze warme goudtint is in feite een miskleur, niet oerkanarie eigen. Uit ervaring, voordat het rood ontstond, was de gele vetstofkleur helder van tint. De warme doorveving is goed zichtbaar bij helder daglicht, niet bij zon of kunstlicht.

2 Vol helder zuiver diep geel

Dit is de kleurtint welke volgens mij in onze standaard wordt vermeld. Deze kleur komt overeen met helder zuiver diep goudgeel. Vandaar de naam goudgeel.

3 Zuiver bleekgeel = strogeel

Dit is een zwakke kleurtint in het geel. Te vergelijken met de kleur van bleekgeel goud.

4 Helder geel met vermenging van de structuurkleur blauw. (blauwfaktor) = citroengeel.

Te vergelijken met de kleur van een volrijpe bleke citroen.

Ook in deze kleurvormingen zitten vele tinten.

We moeten er naar streven uit dit geheel de zuivere diep goudgele kanarie te krijgen. Om goudgeel meer helderheid te geven is de citroenfaktor een uitkomst. De citroenfaktor maakt het geel helder van tint.

Uit ervaring kan ik zeggen dat een warme tint ook veroorzaakt kan worden door voeders welke veel natuurlijk cantaxantine bevatten. Verder zou ik oppassen met het voeren van gekookte eieren waarvan de dooiers met chemische kleurstoffen op kleur worden gebracht. Deze kleurstoffen hebben het vermogen zich met de vetstofkleur te vermengen. Probeer het maar met mest van vogels welke met cantaxantine worden opgevoerd: zodra de gele vogels hier iets van binnen krijgen ontstaat er een oranje miskleur. Dus bij alle vogels met de gele vetstofkleur blijft het uitkijken met wat u doet en voert. Zuiver diep geel mag dus geen warme overwazing tonen.

3 - Strogeel wordt wel gebruikt in de kweek maar komt op de TT's maar sporadisch voor. Het kan echter een mooie vogel zijn en ook als zodanig worden gekweekt.

Voor ik nu verder ga wil ik eerst de normen aanhalen welke door de C.O.M. en onze Bond worden gesteld (standaard 1995).

U wordt geadviseerd om de nieuwe standardeisen na te lezen omdat deze bijgesteld is.

C.O.M.

Intensief houdt in dat geen enkel spoor van schimmelvorming mag worden getoond. De vetstofkleur dient alle uiteinden van de veren te bereiken. Verder is zuiverheid en gelijkmatigheid van deze vetstofkleur vereist.

De citroenfaktor zal gunstig zijn voor de totale kleur. De C.O.M. schrijft nog wel over de citroenfaktor-werking, maar heeft de citroengele kanarie is niet meer opgenomen in de standaard. Verder vind je over de diepte van het geel geen enkele aanwijzing. Uit bovenstaande kan de liefhebber destileren dat intensief de volle tegenpool is van niet intensief.

In de praktijk blijkt dat een intensieve gele kanarie in feite nooit een volledig gele kleur in de pennen toont. Bij maximale vetstofvorming kan dit wel grotendeels.

Het hoogst haalbare in geelvorming is een intensieve gele kleurkanarie met korte contourbevedering uit latent groen. Die krijgen in de regel hierdoor een stevigere veervorming zodat ook de vetstofkleur geel zich hierin goed kan ontwikkelen. Een volledige doorkleuring in de gehele bevedering is niet mogelijk; bepaalde bevedering heeft een andere taak in het geheel wat de vorming van de gele vetstofkleur in de weg staat. De haakjes en baarden in de pennen hebben tot taak de vogel te dragen in de lucht en het dons van de korte bevedering moet de vogel warm houden.

Wij zijn het met de standaard volkomen eens dat er gesproken wordt over een volle doorkleuring van het geel in de totale bevedering. Dus vanaf top zover mogelijk naar beneden. Ook hierin ligt een uitdaging voor de kwekers. Er wordt wel gesproken over zuiverheid en gelijkmatigheid van de gele kleur maar niet over diepte van de goudgele kleur.

De standaard van onze Bond (1995) brengt meer duidelijkheid. De kleur moet zuiver diep geel zijn en in de gehele bevedering gelijkmatig aanwezig. De volle werking van de intensiefaktor is vereist. Hoordelen: licht eenkleurig.

In feite zal hetzelfde beoogd worden maar de N.B.v.V. geeft betere aanwijzingen naar de kweker toe:

1 zuiver diep geel

2 hoordelen licht eenkleurig.

Naar deze normen gaan wij ons richten om de betere vogel in het goudgeel te brengen.

KALENDER 1997

De zilveroor nachtegaal

Zilveroor-nachtegaalen hebben een enorm verspreidingsgebied. Zij komen voor in grote delen van Zuidoost-Azië, van het Himalayagebied in het noorden tot op het zuidelijk gelegen eiland Sumatra. Als woongebied geven ze de voorkeur aan heuvels en gebergte; veelal houden ze zich op hoogtes van meer dan 1200 meter op.

Er vindt voornamelijk alleen verticale trek plaats: in de zomermaanden hebben ze domicilie op hoogten van vaak meer dan 2000 meter. Zodra de winter nadert zakken de vogels af na lagere regionen, waar het dan beter toeven is. Daar foerageren de ongeveer 15 cm lange vogels in de ondergroei van de wouden, in hoog opgaand gras, in theeplantages en dergelijke.

Daar wordt het nest gebouwd, vervaardigd van grassen en vezeltjes. De eigenlijke kom wordt bekleed met mos. Meestal zit het nestje stevig bevestigd in een takvork in een niet al te hoge struik. De eitjes worden circa twee weken bebroed en de jongen verlaten na ongeveer eenzelfde periode hun wiegje. Naar verluidt zoeken deze zangeresjes een nestplaats, die niet ver van het water verwijderd is.

Buiten de broedtijd houden de vogels zich in groepen op. Soms zijn er wel dertig bij elkaar en niet zelden bevinden zich ook andere vogels in het gezelschap. Het voedsel bestaat gedeeltelijk uit insecten of andere ongewervelde diertjes. Deze worden naarstig opgespoord tussen het gebladerte. Ze voeren daar vaak net zulke acrobatische toeren uit zoals wij die kennen van onze kool- en pimpelmezen. Ook zaadjes worden wel genuttigd.

Tijdens foerageren "babbelen" de vogels voortdurend met elkaar, als maar tjlpend en piepend. Ook wordt wel een aangehouden gefluit vernomen, dat beschreven wordt als een helder "siesiesiesiesiesiewie". De echte zang bestaat uit zeven of acht toontjes en tijdens deze voordracht trekken de zangers voortdurend met hun vlerkjes.

Meindert de Jong

In de natuur bouwt met name het Angola Blauwfazantje zijn nesten dicht bij wespennesten (Skead 1975, Talent 1937), meestal op zeer korte afstand, van 5 tot 45 cm.

In de liefhebbersliteratuur wordt als er jongen zijn het verstrekken van veel dierlijk voedsel, als een "must" gezien. Het uit de nest gooien van de jongen, met name in de eerste vier dagen is een gevolg van onvoldoende of verkeerd dierlijk voedsel, wordt gesteld. Het percentage dierlijk voedsel (vooral termieten) dat in de natuur wordt opgenomen is beduidend groter als er jongen zijn dan buiten het broedseizoen (max. 2%).

Alle jonge Angola Blauwfazantjes die ik uit dit paar fokte waren vrijwel identiek aan de ouders, hetgeen de theorie dat het wellicht twee "bastaarden" betrof (z.b.) niet ondersteunt. Bij het kruisen van twee bastaarden is de variatie in kleur en vorm bij de F2 generatie meestal groot. In dit geval was er nauwelijks sprake van enige spreiding in snavel- en lichaamskleur. Na drie maanden was het niet meer mogelijk de jongen van de ouders te onderscheiden, zonder ze in de handen te nemen. Zowel de snavel - als de lichaamskleur en meestal ook de oogkleur zijn dan vrijwel identiek aan de ouders.

Vergelijkingen werden ook gemaakt van de verhemelte tekening tussen het Blauwfazantje (foto 4, tek.1) en de Angola-jongen (foto 5, tek.2). De verhemeltetekening blijft bij volwassen Blauwfazantjes evenals bij de Roodkop Zaadkraker (*Spermophaga ruficapilla*) behouden en verdwijnt niet zoals bij de meeste andere prachtvinken (Goodwin 1982). Naast de kleur van de snavelverdikking was er ook een opvallend verschil in de bouw van

de verhemeltespleet. De snavelverdikking was bij *angolensis* vrijwel zwart en bij *bengalus* licht violetblauw, de verhemeltespleet leek bij *angolensis* veel donkerder dan bij *bengalus* en was bij de eerste ook smaller. De hoefijzertekening was bij *angolensis* identiek aan die van *bengalus*, dus volledig doorgezet, zonder onderbreking opzij. Wel liep bij *angolensis* een tweede streep vanaf de snavelverdikking naar het midden van de snavelzijde (zie tek.1 en 2). Een ander opmerkelijk verschil was de donsveerlengte van de nestjongen. Deze was bij *angolensis* langer dan bij *bengalus*, bovendien bezitten *angolensis*-jongen meer dons. De donskleur is beige-bruin.

De verschillen in het gedrag waren niet opvallend. Baltsen met halm en het typische op en neer bewegen

doordat ze door hun enkels zakken, komen sterk overeen, evenals de manier waarop ze voedsel zoeken, hun jongen verzorgen en de vriendschappelijke houding ten opzichte van andere volièrebewoners. De man *angolensis* liet iedere avond tegen schemerdonker, tijdens zijn verblijf in de buitenvolière, als de pop op het nest zat, een ratelende roep horen. Soms wel gedurende meer dan tien minuten, slechts zo nu en dan een korte pauze inlassend. Daarna ging hij, het was dan zo donker dat ik hem slecht met moeite kon zien, naar zijn slaappleeds. Vaak koos hij hiervoor een voerplankje en drukte zich dan tegen een voerbakje dat op het plankje stond, soms verdween hij achter een in de volière aangebracht schot, waar zich ook het nest bevond.

Tijdens de balts dragen ze een gras-halm die wel 60 cm lang kan zijn. De halm wordt aan een eind in de bek genomen, zelden helemaal aan het eind, meestal aan een uitstekend deel vlak bij het einde.

Volgens Cantrell (1981) verschillen de contactroep, het paarbindingsgeluid en de alarmroep nauwelijks tussen de Angola, de Blauwkop en de Blauwbuikgranaat. Evans (1972) stelt dat de geluiden ook overeenkomst vertonen met die van de Goudbuik. Goodwin(1982), vergelijkt de alarmroep van het Blauwfazantje (*U.bengalus*) met de alarmroep van de Zanglijster en van de Angola met de alarmroep van de Grote Lijster. Naar mijn ervaring is de overeenkomst met de alarmroep van de merel ook opvallend. Deze overeenkomst is zo sterk dat je in een onbedacht moment, jezelf er in kunt vergissen, zoals ik zelf eens meemaakte. De alarmroep van Blauwfazantjes in de natuur heeft

7

schijnbaar een andere functie dan de alarmroep bij Europese passerines (Evans 1972, Cantrell 1981). In tegenstelling met de Europese passerines is het geluid goed te lokaliseren en leidt het lang niet altijd tot grotere alertheid bij de soortgenoten. In volièremilieu slaat met name *bengalus* snel alarm, ook als reactie op de alarmroep van andere vogels, met name die van de Angola's, de Blauwkop en Goudbuikjes. Naar mijn ervaring zijn de andere blauwfazantjes veel minder snel gealarmeerd.

Als een van de weinige prachtvinken zingen ook de vrouwtjes bij de blauwfazantjes. Gahr (1985) onderzocht het zangcentrum in de hersenen van zowel de man als de pop *bengalus* en stelde vast dat bij beide het zangcentrum is ontwikkeld. Bij andere prachtvinken, waarbij het vrouwtje niet zingt

is dat niet het geval (o.a. Zebra-vink). Het deuntje van de man duurt overigens langer dan dat van de pop; bij de man 2,0-3,8sec., bij de pop 0,3-1,85 sec.

Blauwfazantjes, met name *bengalus*, zijn nieuwsgierig. Het zijn meestal de eerste vogeltjes die op het verse groen of de opnieuw gevulde voederbakjes neerstrijken. Vaak komen ze een kijkje nemen als iemand zich in de buurt van de volière bevindt.

Conclusie

Het vergelijken van de drie soorten met elkaar en de jongen met de ouders heeft mijns inziens geleerd dat de overeenkomsten tussen de drie soorten groot is. Dat blijkt ook uit veldstudies en laboratoriumonderzoek. De variatie in snavelkleur is bij *angolensis* schijnbaar groot. Exemplaren

van het Angola Blauwfazantje met rode snavels hoeven zeker geen bastaarden te zijn van het Angola met het Blauwfazantje. Daarvoor pleit bij mijn vogels nog het volgende; a) het grote aantal identieke exemplaren bij de handelaar waaruit we met moeite een koppel konden samenstellen en b) de volkomen overeenkomst in kleur tussen de jongen onderling en tussen de jongen en de ouders en c) de verschillen in verhemeltetekening.

Literatuur

- Berkel C. van (1986); Prachtvinken. Thieme-Zutphen.
 Buysman P. (1991); Probeer het eens met Blauwfazantjes. *Uraeginthus* sp. *Onze Vogels* 52:438
 Cantrell M.A. & S.M.Evans (1981); Auditory Communication in the Waxbills *Uraeginthus*. *Ostrich* 52:104-107.
 Gahr M. & Güttinger H-R. (1985); Korrelationen zwischen der sexualdimorphen Gehirndifferenzierung und der Verhaltensausrprägung bei Prachtfinken. *Journal für Ornithologie* 126:310
 Clancey P.A. (1974); The characters and range of *Uraeginthus angolensis natalensis* Zedlitz, 1911. *Durban Museum Novitatus* 10:103-106.
 Eerd J.H. (1989); Der Angola-Schmetterlingsfink. *Gefiederte Welt* 113:373-374.
 Evans S.M.(1972); Specific distinctiveness in the calls of Cordon-bleu (*Uraeginthus* spp.) *Animal Behaviour* 20:571-579.
 Fabry (1984); Die Zucht des Schmetterlingsfinken im einfachen Käfig. *Uraeginthus bengalus*. *AZ-Nachrichten* 31:200-203.
 Goodwin D.(1971); Imprinting or otherwise, in some crossfostered Red-cheeked and Blue-headed Cordon-blues. *Avicult. Mag.* 77:26-31
 Goodwin D.(1982); Estrildid finches of the world.
 Hamed D.M.& S.M.Evans(1983); Breeding Habits and Nesting Success of the Redcheeked Cordon Bleu. *The Ostrich* 54:47-49.
 Hall B.P.,R.E.Moreau (1970); An atlas of speciation in African passerine birds.
 Harrison C.J.O.(1962); The relative priority of the generic name *Uraeginthus* and *Granatina*. *Bulletin B.O.C.* 82:171-172.
 Immelmann Kl.,J.Steinbacher und H.Wolters (1965, 1977); Prachtfinken deel 1 en 2. Verlag Hans Limberg, Aken.
 Kelsey M.,Ph.Barnard (1988); Scarlet facial feathering of *Uraeginthus angolensis*: a phenotypic throwback? *Ibis* 130:444-445.
 Koepff C.(1988); Prachtvinken. Zuid-Hollandse Uitgeversmaatschappij

8

Kreyveld Fr. (1987); Afrikaanse Astrildes van het Geslacht *Uraeginthus*. Vogelvreugd 67:6-11,78-79.

Mackworth-Praed and Grant (1963, 1981,1981); African Handbook of Birds ser.1,2 en 3. Longman, London. Restall R.L.(1975); Finches and other seed-eating birds.

Robiller Fr. (1981); Prachtvinken. Elsevier Amsterdam-Brussel.

Skead D.M.(1975); Ecological Studies of Four Estrildines in the Central Transvaal. The Ostrich suppl.11:1-55. Steiner H.(1966); Atavismen bei Artbastarden und ihre Bedeutung zur Feststellung von Verwandtschaftsbeziehungen. Kreuzungsergebnisse innerhalb der Singvogelfamilie der Spermestidae. Revue Suisse de Zoologie 73:321-337.

Talent G.F.(1937); On the association of the Blue-breasted Waxbill with wasps. The Ostrich 8:47-48.

Tatzer (1982); Gelungene Käfig-zucht von Blaukopfschmetterlingfinken. *Uraeginthus cyanocephala*. AZ-Nachrichten 29:250-252.

Uit de vecht C. (1989); Blauwfazantjes. *Uraeginthus sp.* Onze Vogels 50:455-457.

Bij de foto's:

Foto 4. Man en pop Blauwkopblauwfazantje (*U.cyanocephala*). Pop heeft duidelijk minder blauw in zijn verenpakje. Het blauw en het bruin is ook lichter van kleur dan bij de man.

Foto 5. Blauwfazantje (*U.bengalus*) man en pop. De man onderscheidt zich duidelijk van de pop en van de andere soorten blauwfazantjes door zijn rode wangvlek. Het vrouwtje van dit ras toont sterke overeenkomst met de Angola Blauwfazantjes afgebeeld op foto 1 en 3.

Foto 6. Kopstudie Blauwkopblauwfazantje. Het blauw aan de kop loopt

veel verder door dan het blauw bij het Angola Blauwfazantje en het Blauwfazantje. Merk op dat de snavel op deze foto roder is dan op foto 4. Dit komt door de lichtinval tijdens de opnamen, maar treedt ook op bij waarneming op enige afstand. Hetzelfde verschijnsel zien we op de foto's 1,2 en 3. Of dit een functioneel effect is weet ik niet. Opvallend is wel dat dit effect bij het Blauwfazantje (zie foto 5) nauwelijks optreedt. Dat zou in combinatie met de rode wangvlek ook nauwelijks functioneel zijn. Misschien is het verschijnsel puur toeval.

Foto 7. Verhemelte tekening van *U.a.niassensis* (?). Snavelverdikking zwartachtig, (niet donker violet). Donkere en grotere vlek in ondersnavel. Verhemelte spleet smaller en in het begin ervan met donkere vlek (niet bij alle jongen even duidelijk, vaak ook afwezig). Volledige hoefijzertekening in ondersnavel.

Foto 8. Verhemelte tekening van ju-

veniel *U.bengalus*, ongeveer 6 dagen oud. Opvallend zijn de blauw-violetten snavelverdikkingen, de grijsblauwe zijanten van het verhemelte en de lichte brede verhemelte spleet.

Foto 9. Vleugel van adult *U.angolensis*. Let op de versmalling van de binnenvlag van wat de buitenste grote slagpen lijkt. In werkelijkheid is dit de tweede grote slagpen, de eerste grote slagpen is bij prachtvinken zeer kort soms korter dan de dekveren en valt daardoor vrijwel niet op. Dit leidt ertoe dat in de ene publikatie gesproken wordt over de buitenste grote slagpen en in de ander over de tweede grootste.

Foto 1-3 staan in het januari nummer 1-1997, blz. 25 en 26. Helaas zijn de fotobijschriften hierbij verwisseld. Sorry voor dit ongemak.

tekst en foto's:
copyright John van Eerd

LACHDUIVENDAG

Op zaterdag 29 maart 1997 organiseert de Vriendenkring van de lachduivenliefhebbers een "technische" dag. Deze Lachduivendag zal in het clubgebouw van V.V. Zanglust te Rijssen worden gehouden. Het adres is: Morsweg 8b in Rijssen aan de achterzijde van het NS station. De aanvang is om 10.00 uur.

Op het programma staat een dia-lezing over de (vererving van de) verschillende kleurmutaties bij de lachduif en een toelichting op de nieuwe Standaard. Na de middag zullen de door de liefhebbers meegebrachte duiven worden besproken.

Iedereen die interesse heeft in de Lachduif is van harte uitgenodigd om deze dag bij te wonen. Deze dag is bij uitstek geschikt om contacten te leggen en ervaringen uit te wisselen met liefhebbers van de lachduif. Graag vooraf even contact opnemen met ondergetekende indien men deze dag wenst te bezoeken.

Hein van Grouw, Telefoon: 0521 - 52 31 56

De Bloedrode vink van

Het heeft heel wat voeten in de aarde gehad voordat ik mijn Chinese leverancier van tropische vogels kon vermurwen de bloed rode vinken aan mij af te sturen. Van zijn kant verlangde hij een buitengewone zending van in ons land gekweekte vogels. Geduld is nu eenmaal een schone zaak want hij wilde eerst proberen er mee te kweken. Gelukkig was zijn geduld met de vogels beperkt en dat zou je van een Chinees niet zeggen. Op zekere dag had ik die vogels in mijn bezit. Vogels waarvan ik meen dat deze nog nimmer in ons land zijn ingevoerd. In het stamland is eveneens maar bitter weinig bekend over deze vogels.

Het kopje van het wijfje vertoont een paar witte veertjes die bij de in het wild levende vogels niet voorkomen. Blijkbaar is door de voeding, die

hoogst waarschijnlijk niet de juiste is geweest, deze kleur afwijking ontstaan. Ik had al geruime tijd een stel geformeerd die goed met elkaar over-

weg konden. De fotograaf zag die witte veertjes op de kop van het wijfje. Hij wilde een wijfje dat die veertjes miste en dus als een origineel exemplaar beschouwd kan worden. Het bleek dat die twee elkaar niet gunstig gezind waren. Om de haverklap waren ze met elkaar aan het bakkeleien.

Het is een vogel die zich goed in ons klimaat zal weten te handhaven. Zijn verspreidingsgebied ligt in het Himalaya gebergte van centraal Tibet tot aan Noord Vietnam op een hoogte van 2000 m. tot 3000 m. in de zomer. In de winter worden ze op een hoogte van om en bij de 600 m. waargenomen.

In het broedseizoen schijnen ze bepaalde voorliefde aan de dag te leggen voor pijnbomen en coniferen. In de winter zijn ze vooral te vinden in de bamboe en in bossen rijkelijk voorzien van eiken. Het blijft een mysterieuze vogel want van broedgegevens, zoals het aantal dagen dat er gebroed

het Himalaya gebergte

ose/

De/

wordt en van het groot brengen van de jongen is niets bekend. Dit alles kan geput worden uit de encyclopedie van Salim & Ripley deel 10, uitgegeven in 1974. Als u nu denkt dat er na twintig jaar wel iets meer bekend zou zijn over die vogel dan moet ik u teleurstellen. Want in het pas verschenen boek Finches & Sparrows worden de gegevens uit deel 10 van S & R herhaald. In die laatste uitgave wordt wel iets verteld over eieren maar men kan niet voor de volle honderd procent instaan voor de echtheid van deze beschrijving. Ik vertaal dan ook letterlijk; dat er zich op de stompe kant

van het eitje een krans van kleine vlekjes en stipjes van een roodbruine kleur bevindt. Het legsel zou bestaan uit vier eitjes. Het nest is vrij omvangrijk en bestaat uit een ondergrond van vrij grove takjes en worteldelen. Het nest is van binnen afgewerkt met wat dunnere worteldeeltjes, korte haren, wol en droog mos. Dit alles goed gecamoufleerd in de vork van een pijnboom op een hoogte tussen de 7 en 12 meter. De voeding bestaat voornamelijk uit zaden, bessen, bloemknoppen en ander plantaardig materiaal, afgewisseld met een enkel insect. Net als onze

vink komt hij graag op de grond naar zaden zoeken.

Ik vertel u dit omdat als u een stelletje van deze bijzondere vinken in uw bezit heeft, u een richtlijn heeft wat de voeding betreft. U kan aan zo'n paar bloedrode vinken nog heel veel bijzonders ontdekken die nog bij nog geen mens bekend zijn.

Ik hoop van harte later nog eens uw bevindingen in dit blad te mogen lezen.

A. Nijssen Groningen
Foto's: Cees Scholtz

HERBA- GEBRUIKERS SCOREN HOOG TIJDENS NATIONALE SHOW TE BREDA

HERBA - NESTKRUIDEN® ANTI PARASITAIRE KRUIDENMENGELING

Herba Nest-kruiden bestaat uit een uitgelezen combinatie van kruiden met een anti-parasitaire, rustgevendende en wondhelende werking. Het is tevens positief werkzaam om vergroeiingen, schilvorming en huidaanroeningen te voorkomen. Strooi een eetlepel van deze droge kruiden in het nest. Eénmaal vóór het leggen van de eieren en éénmaal aanvullen voor het uitkomen van de jongen. Het ondersteunt de groei.

100 GR 12,65

Wij feliciteren:

- P. en A. Westdijk, Ouddorp
2 x goud, 1 x zilver
- T. Spies, Veenendaal
2 x zilver
- E. Herlaar, Uden.
1 x goud
Enz. enz. enz. enz.

HERBA - BIRD® VOOR ALLE VOLIÈRE- EN KOOIVOGELS

Herba Bird geeft een optimale conditie, broedresultaten en uitgroei. Daarnaast geeft het een hogere weerstand tegen virus- en bacteriële infecties. Zorgt voor verbetering van de pluim- en pennengroei. Ruibevorderend en, intensievere kleuren. Verbeterde stofwisseling en stresbestendigheid. Mag samen met medicijnen verstrekt worden. Ook geschikt voor in het badwater. Dosering gelijk aan het drinkwater.

200 ml 15,45 500 ml 29,50

Verkrijgbaar via uw dierenspeciaalzaak

PRO - FIT B.V. Veemarktkade 8 - 5222 AE 's-Hertogenbosch - Telefoon / fax : (073) 621 60 39

FA. HEESAKKERS

T.T. Kooien
Benodigheden

Fa. Heesakkers • Kampweg 9a • 5469 EX Keldonk
Tel. 0413 - 211784 Fax 0413 - 212600

Aanwezig op de volgende markten:

- Boskoop, Ridderkerk, Liempde,
- St. Willebrord, Zwolle, Meppel,
- Heeten, Bovenkarspel,
- Weerselo, Tegelen, Venlo,
- Barneveld
- en de tentoonstellingen in Breda en Zutphen.

Voorfronten in elke gewenste maat tot 200x100 cm.
Extra zware fronten voor alle parkietachtigen en grote vogels.
Roestvrijstalen badschalen en voerbakken.
Alle vogelbenodigheden.

Nieuw ! Kweekkooien voor papegaaien.

Onmisbaar voor elke show

Stellingen voor TT-kooien.

- in 5 minuten opgebouwd
- niet sleutelen of schroeven
- onbeperkt uit te breiden
- zeer weinig opslagruimte
- uit te breiden met lampsteunen

Prijzen op aanvraag. **Ook verhuur !**

Het kweken met Europese Cultuurvogels

door Wiel Höppener

HAD JE GEDACHT

Na de wijziging van de vogelwet dit jaar en de uitbreiding van het aantal toegestane soorten Europese Cultuurvogels, leek een droom van vele in vervulling te gaan. Ze hadden een ruime ervaring dachten ze, want jaarlijks kregen ze een groot aantal jonge kanaries op stok. Er kon niets meer misgaan, ze hadden het gemaakt, zij waren de deskundige, zij waren dus de mensen met kennis van zaken. En nu, na de uitbreiding van de vogelwet, met enkele soorten Europese cultuurvogels, was de kweek met deze vogels voor hun een makkie. Ze zouden het wel effe maken, geen probleem.

Had je gedacht

Hoe anders zou het uitpakken. Het ging toch allemaal niet zo eenvoudig als ze zich hadden voorgesteld. De ene teleurstelling volgde de andere en de droom van vele jonge eigenkweek Europese Cultuurvogels bleek een fata morgana. Nee, zo eenvoudig als het in eerste instantie leek was het achteraf gezien toch niet. En langzaam maar zeker, kwamen ze tot de overtuiging, dat de echte kwekers van Europese Cultuurvogels, met hun jarenlange ervaring geen domme jongens waren en dat deze liefhebbers met kennis van zaken van deze tak van onze hobby, wel jonge vogels op stok hadden gekregen.

Oorzaken

Wanneer men op het einde van een mislukte broedseizoen, bij collega kwekers te rade gaat, dan blijkt dat er een groot aantal oorzaken kunnen zijn die men niet onderkende of die men eenvoudig niet wist. Maar gelukkig zijn we nooit te oud om te leren. En gelukkig ook, zijn er altijd ervaren vrienden collega-kwekers, die u de helpende hand willen toesteken. Schaam u dus niet om te vragen. Hoewel ik ook geen allesweter ben, meen ik u toch gezien mijn eigen jarenlange ervaring, enkele mogelijk oorzaken te kunnen noemen.

a. De vogels zijn niet 100% gezond

De eerste vereiste voor kweekvogels is, dat ze in een uitstekende conditie verkeren. Ze moeten levendig zijn en glad in de veren. Zitten ze wel eens pluizig en stil, dan klopt er iets niet. Ze hoeven dan nog niet perse ziek te zijn, maar zijn ook niet optimaal in orde. Deze vogels kunt u beter voor eerst niet inzetten voor de kweek. Dat bespaart u een hoop ellende en teleurstelling. Nu begrijp ik ook wel, als je maar een paar koppels bezit dat je het dan toch gaat proberen, maar het eind resultaat zal u niet bevredigen.

b. De huisvesting

De huisvesting van de Europese Cul-

tuurvogels, draagt in belangrijke mate bij in het welbevinden van de vogels. Hierbij denk ik in de eerste plaats aan de leefruimte waarover de vogels moeten kunnen beschikken. Een kanariekweekkooi is absoluut te klein.

Een vlucht van 1 m. hoog 1 m. breed en 1 m. diep voor een één koppel vogels vind ik voldoende. Ik heb er jaren met succes in gekweekt. Een koppel per ruimte dus zodat ze niet door andere vogels worden gestoord. Als de vlucht met latex groen geschilderd is, werkt dit rustgevend op de vogels want in de natuur leven ze ook tussen het groen van de bomen en struiken. Dat is mijn opvatting, u mag gerust een andere mening zijn toegeedaan.

Een paar coniferentakjes rondom de nestgelegenheden geeft de broedende vogels een veilig gevoel. Ze zitten dan wat beschermd en uit het oog. Een drietal nestgelegenheden per ruimte is aan te bevelen zodat de vogels hun nestplaats zelf kunnen kiezen.

c. De paarvogels

We zetten twee vogels (man en pop) die naar onze mening bij elkaar passen samen in en kweekvlucht. Zo jongens, en nu maar voor nakomelingen zorgen. Had je gedacht.

Het kan lukken, maar het kan ook faliekant misgaan. De vogels verdragen elkaar niet en vechten bij het minste of geringste. (Het lijken wel mensen). De pop aanvaardt de man niet. De man van nature de aktiefste, vliegt steeds achter de pop aan, maar deze wil van haar toegewezen minnaar niets weten. DE veren vliegen in het rond. Dit kan dus niets worden. Dat gedrag kan meerdere oorzaken hebben. Bijvoorbeeld, de man is te vurig en de pop nog niet paringsbereid. We zeggen dan de pop is nog niet rijp.

Ik zag laatst een pop met een totaal kaalgeplukte en bloedende kop, duidelijk het werk van de man. De enige oplossing is dan (om de pop te redden) het koppel uit elkaar halen. U kunt dan proberen als u de mogelijkheid daartoe hebt om de vogels een andere partner te geven. Gaat het

dan weer mis, dan kunt u deze vogels beter niet meer voor de kweek inzetten. Die zijn beter op hun plaats in een gezelschapsvolière.

d. Broedproblemen

Verstaat een koppel vogels naar ons inzicht zich goed, dan kan er toch nog het en een ander misgaan. Wat je nog al eens vaker hoort is dat de vogels de eieren kapot pikken, of uit het nest gooien. Een directe oorzaak kan ik u niet aangeven. Hier is de enige manier om aan de weet te komen, hoe een en ander in zijn werk gaat, om de vogels langdurig te observeren. De pop legt rond 7 uur 's morgens haar ei, dus moet u vóór die tijd reeds in het vogelverblijf aanwezig zijn. Ga dan rustig op een stoel zitten en houdt het betreffende koppel in de gaten. Mogelijk ziet u dan wie de dader is. Stel het is de man. Dan zou u hem in een TT kooitje in de vlucht kunnen plaatsen, zodat hij toch oog contact houdt met het vrouwtje. Maar kijk dan niet verbaasd op als de pop dan het nest gaat verlaten en bij de roepende man gaat zitten. Ik spreek hier uit eigen ervaring. Het gebeurt niet altijd, het kan goed gaan. Een doelmatige oplossing voor dit probleem kan ik u niet geven. Probeer het volgende jaar eens met een andere partner. Een ander geval. De pop zit te vast op het nest als de jongen geboren zijn en uiteindelijk sterven deze van de honger. Waarom verlaat de pop het nest niet om haar jongen te voeren? Het antwoord moet ik u schuldig blijven. Wie het weet, mag het mij vertellen. Wanneer het een tweede maal gebeurt, zou ik u aanraden (om u nieuwe teleurstellingen te besparen) deze pop niet meer voor de kweek in te zetten.

e. Een verhaal apart

Inderdaad een verhaal apart is het volgende en dat wil ik u ook niet onthouden. We kunnen er alleen maar van leren. Een deskundige kweker ergens in het midden van ons land (ik woon zelf in het zuiden) had een vogelverblijf gebouwd om jaloers op te

worden. Kosten nog moeite werden bespaard en na enkele maanden hard werken was het vogelpaleis klaar. Het was af, geen naadje geen scheurtje, alles was perfect. Je zou er zo zelf in kunnen en willen wonen. Het broedseizoen kwam er aan en de verwachtingen waren hoog gespannen en eerlijkheidshalve moet ik u zeggen, dat de kweker een man was die ervaring had met de kweek van Europese Cultuurvogels. Er werden diverse nesten eieren gelegd en ook jongen geboren bij verschillende ouder paren. Maar helaas de jongen werden niet ouder als een week. Goede raad was duur en de teleurstelling groot. Hij had er alles, maar dan ook alles aan gedaan. De dode jongen werden bij de diergeneeskunde dienst van de universiteit onderzocht, maar er was geen aanwijsbare oorzaak te vinden. De jongen hadden zelfs allemaal voedsel in de krop. Later werd er toch een bepaalde bacterie ontdekt (ik weet er de naam niet van) die het afsterven van de jongen vogels tot gevolg heeft gehad. Het broedseizoen was al bijna voorbij toen de kweker ook een mogelijke mede oorzaak ontdekte.

Ventilatie

Het vogelverblijf was perfect gebouwd zodat er alleen via de dauwerlftung verse lucht binnen kwam en dat was te weinig. De hygrometer werd in het verblijf opgehangen en deze wees een luchtvochtigheid aan van 90%. Dus veel te vochtig en onvoldoende ventilatie. Wie had dat gedacht. En door de hoge luchtvochtigheid kreeg je dus schimmelvorming en sommige vogels diarree. Er werden direkt maatregelen genomen. In de deur werd een gaashor geplaatst en de luchtvochtigheid daalde zienderogen. Dat is dan met grote waarschijnlijkheid een mede oorzaak. Ook uit dit verhaal kunnen we iets leren.

Tot besluit

Wanneer u dit artikel gelezen hebt zou u de indruk kunnen krijgen dat met de kweek van Europese Cultuurvogels alles misgaat. **Dat is zeer zeker niet het geval, integendeel.**

Het kan gebeuren, laat u desondanks niet ontmoedigen, de aanhouder wint. En u kent mijn devies, vallen en opstaan, telkens weer. Misschien kan dit artikel u van dienst zijn als het bij u eens niet van een leien dakje gaat. En mocht het zo zijn, dan is mijn moeite om dit voor u op te schrijven niet voor niets geweest.

Het leek allemaal zo eenvoudig.

HAD JE GEDACHT.

En met deze woorden ga ik dit artikel beëindigen.

Ik groet u allen.

Wiel

Het hoofdbestuur van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers roept gegadigden op om te solliciteren naar de parttime functie (maximaal 20 uur per week, exclusief eventuele buitentijdse vergaderuren) van:

HOOFD BONDSBUREAU

Sollicitanten (M/V) dienen te beschikken over:

- een HBO-opleidingsniveau;
- uitstekende kontaktuele vaardigheden;
- goede beheersing in woord en geschrift van de moderne talen;
- aantoonbare organisatorische en leidinggevende capaciteiten;
- ruime kennis en ervaring van en met de vogelliefhebberij;
- een leeftijd tussen 40 en 60 jaar en
- een representatief voorkomen.

Tot genoemde functie behoren de volgende taken:

- Het hoofd bondsbureau van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, een organisatie van ruim 600 afdelingen met in totaal meer dan 40.000 leden, geeft de dagelijkse leiding aan (momenteel) acht personeelsleden, welke deels in administratieve functies en deels in produktiefuncties werkzaam zijn op het in Bergen op Zoom gesitueerde bondsbureau.
- Hij of zij rapporteert rechtstreeks aan het NBvV-hoofdbestuur en is persoonlijk belast met de tijdige beantwoording van de vele telefonische en schriftelijke vragen, die door de afdeling en leden gesteld worden, zulks in nauwe samenspraak met hoofdbestuur en bondsraad.
- Hij of zij verzorgt binnen daartoe gestelde termijnen de notulen van alle vergaderingen van hoofdbestuur en bondsraad, welke hij uit dien hoofde dient bij te wonen, ook al worden deze noodgedwongen vaak gehouden in avonden of op zaterdag.
- Hij of zij assisteert het hoofdbestuur bij de jaarlijkse organisatie van de NBvV-kampioenschappen, met circa 10.000 vogels de grootste vogelentoonstelling van Nederland.
- Hij of zij verleent in opdracht van het NBvV-hoofdbestuur assistentie aan de redaktieraad van "Onze Vogels" c.q. aan de aan de bondsraad ten dienste staande adviesraden.

De arbeidsvoorwaarden worden na overleg vastgesteld door het NBvV-hoofdbestuur aan de hand van een moderne Regeling Arbeidsvoorwaarden, waarbij ten aanzien van de salariering de afspraken worden gevolgd zoals die tot stand komen ten behoeve van het personeel werkzaam bij de PBO-organen. Een pensioenverzekering is afgesloten bij Centraal Beheer.

Schriftelijke sollicitaties, voorzien van een uitvoerig curriculum vitae, kunnen tot en met 31 maart 1997 worden gericht aan:

Hoofdbestuur NBvV. Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.